

Dene köcökpa te Pawülü ba fü wü kpara ka Yesu agbü Fīlipoyi Fīlipoyi

Masere si-ngü

Fīlipoyi ta de mere köti gbü tö ka Makedoniya. Pawülü ta de gina kpara, te mala ngü ka Yesu fü wü kpara agbü Fīlipoyi. Angü ta gbü e'ba'basu ndoro kaka, gbü gara biti bane, fü ah awu gara komoko ka Makedoniya gbü roto, te koro kpakaka, rü tikpi, amala ngü fefe, gü ba, “Pawülü deyī, ah le de ye koro, to ngari Me fü ani agbü Makedoniya!” Te di bala, fü wü Pawülü ayia bü kere, akoro agbü Fīlipoyi, te di gbü tö ka Makedoniya. (Mü ena amaka ngü la gbü buku ka wü Mürü Tima ka Yesu 16:6-40.)

Pawülü ba ta ngü ne fü wü *kpara ka Yesu agbü Fīlipoyi, o wüh i engu tete gbü ku, teka ngü ka Yesu. Sü te engu mere ku ka-ye tete, nih wu mbi de. Angü gara wü kpara, ga, wüh zoro engu ta agbü Efeso, wü gara ga, agbü Kayisariya, anga agbü *Rüma, baka te wü kpara ngbü emala. (Mü ceka Fīlipoyi 1:12-17.) Fü wü kpara ka Yesu agbü Fīlipoyi ayia atima ta letangü fü Pawülü, teka ale ta-ngü di tete agbü ku kpala. Wüh tima e la esaka gara komoko de iri ye Epafüraditü. Fü Pawülü adu aba ngü ne fü ewü, gü ba, “Ni maka e la eyi mbi, fü ni angbü de mere tadu teka ngü la.” Ah tima ta köcökpa ne fü ewü kpah esaka Epafüraditü engu na, de ah du di, ato fü ewü.

(Mü ena amaka ngü la gbü Filipoyi 2:25-30; 4:10-20.)

Wü ngü te mü ena amaka gbü köcökpa ka wü Filipoyi ne, wüh dene.

Sapita 1 Pawülü to wazi fü wü kpara ka Filipoyi,

gü ba, ngü te mere ni ne, mere e ato cürü te ewü de

Sapita 2 Ah le de fingangü ka-nih ngbü baka nda Yesu Kurisito,

fü nih ao te-nih 'buru teka ngü kaka

Sapita 3-4 Ah le de nih ceka te-nih 'be teka wü mürü fiti

Dene mandi ka Pawülü fü wü kpara

ka Yesu agbü Filipoyi

¹ De-ra Pawülü ake Timoteyo, te a di de wü *mürü tima ka Yesu Kurisito ne, a tima köcökpa ne fü yi me-a, wü *kpara ka Yesu agbü Filipoyi, de wü *kovo ka-yi, kpah de wü kpara te ewü ngbü ele ta-ngü te ewü 'buru. A tima köcökpa ne fü yi kükürü de, angü a wu eyi, gü ba, yi ngbü elala eküte Yesu Kurisito fanü. ² Wö nih Me, ake Miri Yesu Kurisito, di de yi, da eto gu ngü fü yi, de *züka maguma wü.

Dene ngü te ma ngbü eyi-ta Me di, teka yi

³⁻⁴ Wü di enga wüna, ma ngbü efi nga yi gbü wü sikipi 'buru, da eyi-ta Me teka yi, de mere tadu emaguma ra, kpah da egbo nga iri Me teka ngü ka-yi. ⁵ Kükürü de, angü ah kpo ta gbü gina sikipi, te ma koro tete kpaka yi ne, zalü akoro di enatikine dene, yi ngbü la fi eto te-yi teka adi ele

ta-ngü te ra, gbü tima ka Yesu, te ma ngbü emala nganga na fü wü kpara ne. ⁶ Te di bala, ma wu eyi kpo, gü ba, Me tĩ ace züka ngü, de te engu kpo eyi da emere emaguma yi de bala ne, de. Ah ena angbü fi bü da eto wazi la fü yi bala, zalü akoro di gbü *adu sīkpī, te Yesu Kurisito ena adu akoro tete na.

⁷ Fanü fanü, yi de wü züka wü di enga ni ra, te ma ngbü eo maguma ra te yi. Kükürü de, angü yi ngbü fi bü da ele ta-ngü te ra, gbü wü ngü kara 'buru. Anga te ah de cīnga te ngbü emere ra agbü ku de kpakine, yi ngbü kpah ele ta-ngü te ra gbügbü na. Anga te ah de kpeke tima te Yesu to fere, teka adi emala ngü ka Me fü wü kpara, da egbeke fingangü ka-ewü, teka fü ewü awu, gü ba, ngü ka Yesu de zu ngü ka Me fanü fanü ne, yi ngbü kpah da ele ta-ngü te ra, gbü tima la. Dela 'buru wü ngü de te yi to te-yi di, da ele ta-ngü di te ra, kpah da eto wazi fere. ⁸ Te di bala, Me wu ngü la me-ye, gü ba, ma le yi fa sü, baka e te Yesu Kurisito ngbü ele nih.

⁹ Teka ngü la, wü di enga wüna, ma ngbü eyi-ta Me, teka de ah to wazi fü yi, adi ele te-yi esüka yi di, kpah teka de jia yi mba, awu ngü ka Me areke areke, fü yi anü de wü ngü la kpa engagira nü. ¹⁰ Kpah bala, teka fü yi awu da emere züka ngü, te ena areke gbü jia Me, teka fü yi angbü *nzila, zalü akoro di gbü *adu sīkpī, te Yesu Kurisito ena adu akoro tete na. ¹¹ Angü, te yi ngbü fi bü da emere wü ngü ereke areke gbü jia Me, de wazi ka Yesu Kurisito la, wü kpara ena adi egbo nga iri Me teka ngü ka-yi la.

Dene ngü te to tadu fere agbü ku kpakine

¹² Wü di enga wüna, ma le fü yi awu, gü ba, ngü te wüh i ra di gbü ku ne, tiri kaje teka ngü ka Yesu nda de. Amba ngü la du ü kaje eyi, teka fü ngü ka Yesu abaya, anü kpa engagira nü. ¹³ Wü marajümiya ka miri ka wü *Rüma, be kpah te gara wü kpara gbü sü ne 'buru, kpo eyi da eje ngü ka Yesu *Kurisito, angü wüh wu eyi, gü ba, si-ngü de te wüh zoro ra di, gü gbü ku ne, ah teka ngü te ma ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito fü wü kpara. ¹⁴ Kpah bala, wü *kpara ka Yesu gbü sü ne wu ngü ka wazi, te Miri Yesu ngbü eto fere gbü ku de sene, ne eyi. Te di bala, fü ngü la ato wazi fü mere bi ewü, fü ewü ace ngü ka cürü, akpo da eto te-wü adi emala ngü ka Yesu fü wü kpara kpekpeke, da enü di kpa engagira nü.

¹⁵⁻¹⁷ Mere bi wü kpara la ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito, de lele emaguma wü, teka ato tadu fere. Angü wüh wu eyi, gü ba, Me to tima la fere me-ye, de ma di emala ngü ka Yesu fü wü kpara, teka fü ewü ale ngü kaka, gü ba, ah de zu ngü fanü fanü. Te di bala, wüh ngbü eyi ele ta-ngü te ra gbü tima la. Amba fanü fanü gara wü kpara esüka ewü ngbü nda-wü emala ngü ka Yesu Kurisito de kanga emaguma wü. Wüh ngbü efi, gü ba, te mere bi wü kpara ena ale ngü ka Yesu gömö ani, fü ngü ka-ani aga, afa nda-ra ka la, ngü la ena ato mere kanga de cinga emaguma ra. Angü wüh le angbü ba mere kpara, de wüh di ecu ngü ani gbü tima la.

¹⁸ Amba nda-ra, ma ti afi nga ngü ka-ewü la de. Anga te wüh ngbü emere ngü la de siti maguma,

anga de züka maguma la, ah mere e de. Angü te wüh ngbü ebaya ngü ka Yesu Kurisito esüka wü kpara la, ngü la ena ato tadu te ra.

Wayi, wü di enga wüna, ma ena adi engbü ka-ra fi bü de tadu gbü wü ngü la 'buru. Tadu ka-ra la ti anza nda de. ¹⁹ Angü, ma wu eyi, gü ba, Yesu Kurisito ena aküwa ra me-ye, gbü wü cinga, te ngbü emere ra ne 'buru, teka ngü ka gba, de te yi ngbü eku fü Me teka ra ne. Ah kpah teka ngü ka *Nzila Wazi Me te ngbü ele ta-ngü te ra gbü wü ngü la. ²⁰ Angü dela ngü te ma ngbü eo jia ra tete, teka de ma rü kpekpeke gbü cinga la 'buru, angü ma ena ato lümü te Yesu Kurisito. Ma le eyi amere tima ka Yesu Kurisito gbü wü sikipi 'buru. Te ah de *küküwa, anga kpi la, ah mere e kpah de. Ngü te ma le, ah bü nzö ngü de te wü kpara ena adi egbo nga iri Yesu Kurisito tete, teka ngü ka-ra. ²¹ Angü mere ngü te ma le adi emere, o ra di la ezükü ne, ah de tima ka Yesu Kurisito. Kpah bala, te ma ena akpi, ah kpah de züka ngü, angü ma ena ago angbü ka-ra kpaka Yesu Kurisito agbü kpi kpala.

Wü di enga wüna, te ma ena ago kpaka Yesu Kurisito agbü kpi kpala, ma ena amaka mere tadu, afa wü gara ngü füh kotö ne 'buru. ²² Amba te ma kpi la de la, ah kpah de züka ngü, angü ma ti eyi areke ngü ka tima ka Yesu la mbi mbi mbi. Te di bala, mene züka ngü te ma ena afe ne, ma wu nda-ra de. ²³ Angü, ma wu eyi, gü ba, wü ngü 'basu ladü, te ewü ngbü egbegbeke ra. Gbü fingangü ka-ra, ma le ta eyi akpi, fü ra ago angbü ka-ra tundu ake Yesu Kurisito, angü dela ngü te ena ato mere tadu fere, afa wü gara

ngü 'buru. ²⁴ Amba, teka ngü ka-yi, ah reke kpah fa sü te ma ena angbü la mba de jia ra bane, teka fü ra adi ele ta-ngü te yi, da eto wazi fü yi, gbü ngü ka Yesu Kurisito. ²⁵ Te di bala, ma wu eyi fanü fanü, gü ba, Me ena aküwa ra gbü ngü ne, ma ti akpi la de. Fü ra adu angbü de wü yi, teka adi eto wazi fü yi gbü ngü ka Me. Fü yi amere ngü ka Me la, anü di kpa engagira nü, teka fü yi amaka mere tadu gbü ngü la. ²⁶ Angü, te Yesu Kurisito küwa ra gbü ku ne eyi, fü ra adu akoro kpaka yi la, yi ena angbü de mere tadu, da egbo nga iri Yesu Kurisito, teka ngü la.

Dene mere kpeke ngü te ma le de yi o to yi tete

²⁷ Wü di engä wüna, mere kpeke ngü, te ma le amala fü yi, ah dene. Ah le de yi di emere züka ngü, baka e ta te a ri yi di, de ngü ka Yesu ne, teka fü wü kpara adi egbo nga iri Yesu teka ngü ka-yi. Te di bala, te ma ena aküwa, adu akoro kpaka yi kpala, anga te ma ngbü fi bü gbü ku sene la, ma ena angbü de tadu, angü ma ti eyi awu, gü ba, yi ngbü engbü de fingangü biringbö esüka yi, da emere tima ka Me de maguma yi biringbö. ²⁸ Te wü vügü ka-yi, wü kpara de te ewü le ngü ka Yesu de ne, le amere yi esiti la, yi mere e akpe cürü ewü de. Angü te yi kpe cürü ewü de la, ah ena asere ngü fü wü vügü la, gü ba, yi de wü *kpara ka Yesu fanü, te Me ena aküwa yi fi mere badi. Ngü te yi rü di kpekpeke la, ena asere kpah fü wü vügü la, gü ba, Me ena ato mere kuru te ewü, te gara, fü ewü akpi, anü agbü mere du ka wa fi mere badi. ²⁹ Nda-yi, Me fe yi me-ye, fü ah ato wazi fü yi de *züka maguma ye, teka fü yi ato

maguma yi fü Yesu Kurisito. Me du kpah to wazi fü yi, teka fü yi amaka cinga teka ngü ka Yesu, ³⁰ angü yi ngbü eyi emere tima kaka kpekpeke, kpah baka nda-ra. Yi wu eyi, gü ba, ma ngbü emaka cinga gbü tima ka Yesu. Zalü akoro dene, cinga la nza la fi de. Titine yi kpo kpah eyi da ezü cinga la baka nda-ra.

2

Dene ngü te yi ena adi emere, gegege baka nda Yesu

¹ Wü di enga wüna, Yesu Kurisito le nih de maguma ye 'buru, fü ah awu cinga nih. Fü ah angbü da eto wazi fü nih, angü nih lala eyi eküküte. Kpah bala, *Nzila Wazi Me ngbü engbü emaguma nih, da ele ta-ngü te nih. ² Te di bala, ah le de yi di ele te-yi esüka yi ale. Ri yi di 'buru biringbö. Kpah bala, de yi di emere tima ka Me de fingangü biringbö. Angü te ma je bala la, ngü la ena ato mere tadu fere. ³ Yi mere e adi emere ngü ka Yesu, de yiki esüka yi, de. Yi mere e adi ecu ngü yi, ba wü mere kpara, kpah de. Ah le de yi o ngü ka-yi kötö. Yi mere e akpa ngü wü bu yi kpah de, yi di eo ewü ba mere kpara. ⁴ Yi mere e adi efi nzö nga yi de. Ah le de yi di efi kpah nga wü bu yi, da ele ta-ngü te ewü.

⁵ Wü di enga wüna, ah le de fingangü ka-yi ngbü gegege baka nda Yesu Kurisito. ⁶ Fanü fanü, Yesu Kurisito de Me, amba ah ceka ngü ka mere ka-ye la, ba mere kpeke ngü, nda de. ⁷ Ah ce ngü ka mere ka-ye la 'buru asidi. Fü ah aza küte baka nih, wü kpara füh kotö ne. Fü ah adu afü te-ye baka labi. ⁸ Ah o ngü ka-ye kötö, du fü te-ye ba

mürü cinga. Fū ah angbü eje wü riri 'buru, te Wö ye na, Me, ngbü eto fefe. Fū ah adu ace te-ye fū kpi. Fū ewü abere engu te *rü gbegete, baka te wüh ngbü emere siti kpara la. ⁹ Dela si-ngü te Me o engu tete, Mere Miri gbü nzö wü kpara 'buru ne. Fū Me ato kpah mere iri fefe, te fa iri wü kpara füh kotö ne 'buru. ¹⁰⁻¹¹ Te di bala, ah le de wü kpara 'buru di ecu ngü Yesu, da egbo nga iri na, gü ba, engu de Mere Miri gbü nzö ani 'buru. Nih gbo nga iri Me! Angü wü kpara füh kotö ne 'buru, de wü *malayika ka Me agbü kpi 'buru, de *siti wü di engu me 'buru, ena angbü esa lö Yesu.

Dene riri ka Me, te yi ena angbü fi bü da emere

¹² Wü di engu wüna, o ra ngbü ta de wü yi kpala ne, yi ngbü ta eto te-yi da eje riri ka Me gömö ra, gbü wü sikpi 'buru. Titine, te ma di esüka yi kpala ma ne, ah le de yi ngbü emere wü ngü la fi bala, enü di kpa engagira nü. Ah le de yi o to yi teka adi emere wü ngü, te ena areke gbü jia Me, da ecu ngüngü na, teka fū yi aküwa. ¹³ Yi ti eyi amere züka ngü bala, angü Me ngbü eto wazi fū yi me-ye, teka fū yi adi ele ngü kaka, da emere wü züka ngü gbü jijia.

¹⁴ Ah le de yi di emere wü ngü ka Me 'buru de züka maguma yi, yiki di gbügbü ma. Yi ce töndö fingangü asidi. ¹⁵ Angü yi de wü di Me. Ah le de yi ngbü *nzila, adi emere wü ngü 'buru mbi. Yi ngbü engbü esüka mere bi wü mürü kögö-nzö, te ewü le ngü ka Yesu de. Te di bala, ah le fū yi adi egü tamu züka kaje fū ewü, baka wü küfara, te ngbü eci, da elofu sü gbü biti. ¹⁶ Yi

di kpah eri wü kpara la de ngari Me. Te yi mere bala, gbü sikipi te Yesu Kurisito ena adu akoro tete, ma ena angbü de tadu, teka mere tima, ta te ma ngbü emere esüka yi ne.

¹⁷ E-wu neh da, anga te miri ka wü *Rüma ena akolo ngü ka-ra, gü ba, ah le de wüh mörö ra asidi, teka ngü ka Yesu la, ah mbi, angü ma kpi te iri Me. Ah le de yi to maguma yi 'buru fü Me, teka adi emere ngü te ena areke gbü jijia, kpah baka nda-ra. Angü te yi mere bala la, ah ena areke te ra afa sü. ¹⁸ Ah le kpah de yi ngbü de tadu teka ngü ka-ra. Fü nih angbü gbü tadu la tundu de nih ma.

Dene ngü ka Timoteyo

¹⁹ Te Miri Yesu le la, ma ena atima Timoteyo kpaka yi mba kere gbü wü sikipi ne, teka fü ah adu amala nga yi fere, fü maguma ra agu mba tete. ²⁰ Biri gara kpara kpakine, te ngbü efi nga yi baka ra nda ma, 'duwa bü Timoteyo kpikpi ye. Angü fanü fanü, gümü yi de cinga yi ngbü eke engu efa sü. ²¹ Mere bi wü kpara ngbü efi ka-wü bü nga wü. Wüh fi ngü ka Yesu Kurisito nda-wü de. ²² Yi wu eyi kpo, ga, Timoteyo to te-ye eyi kpekpeke, teka ale ta-ngü te ra gbü tima ka Yesu Kurisito, baka mbarase te ngbü ele ta-ngü te wö ye. ²³ Te di bala, ma ena atima engu kpaka yi kpala mba kere, sidi nga ngü ka-ra te wüh ena akolo, teka fü engu anü amala nga ra fü yi. ²⁴ Amba cu de-ra, ma le kpah anü aceka yi, angü gbü jia ra, ma wu eyi, gü ba, Miri Yesu ena aküwa ra gbü ku ne, teka fü ra akoro kpaka yi kpala kere.

Dene ngü ka Epafüraditü

²⁵ Amba, teka ngü ka engu ni nih, Epafüraditü, ma tima engu, lügü eyi kpaka yi dela. Baka ta te yi tima engu, de ah le ta-ngü te ra gbü cinga ka-rane, ah le ta-ngü te ra gbü tima ka Me kpakine eyi fa sü. ²⁶ Ma le de engu du kpaka yi kere, angü gümü yi ngbü eke engu efa sü. Kpah bala, ah ngbü engbü de cinga teka ngü ka-yi, angü ah wu eyi, gü ba, keke ta te mere ni ne, to cinga fü yi eyi fa sü. ²⁷ Angü fanü fanü, ah yia ta ekpi akpi gbü mere keke, de te mere engu ne. Fü Me ayia awu cicinga na, fü ah aküwa engu. Me du wu kpah cinga ra, angü te Epafüraditü ena akpi ta akpi la, de bane ma ena angbü de mere cinga, afa mene cinga de gbü ku ne ka. ²⁸ Tekä ngü la, fü ra ale teka atima engu, alügü kere kpaka yi, teka fü yi angbü de tadu. Kpah bala, maguma ra ena angbü de tadu, angü engu du eyi teka ale ta-ngü te yi kpala. ²⁹ Te Epafüraditü engu du koro eyi kpaka yi kpala la, yi za engu de mere tadu, baka engu ni yi guvu Yesu. Ah le fü yi adi ecu ngüngü na acu, ³⁰ angü ah ce dudu mba ce, de bane, ah kpi eyi gbü tima ka Miri Yesu. Angü fanü fanü, ah tüka te-ye, to te-ye, yia ta ekpi ne, teka ale ta-ngü te ra, da yi.

3

Dene gara kpeke ngü te ma le amala fü yi

¹⁻² Wü di engu wüna, ah le de yi ngbü de tadu, teka ngü ka Miri ka-nih, Yesu Kurisito.

Yi ceka te-yi mbi, teka wü mürü mani, te ewü le afiti yi de siti riri ka-wü, gü ba, ah le de yi ti esa

*basa, angü te ah bala de la, yi ti aküwa kpah de. Dela mere siti wu! Wü kpara te ewü ngbü emala ngü de bala ne, wüh ka-wü baka siti wü nü, te ewü ngbü ezoro wü bu wü. Yi mere e aje ngü ka-ewü dela de. Ngü la, ma mala fü yi eyi gügü, nda nganga anda. Amba ah le de ma du ba ngü la fü yi kpah toto. Ma ti ambü de, angü ah ena ale-ta ngü te yi. Yi wu awu, gü ba, wü mürü wu la ena afiti yi, fü yi adürü te kaje ka Me asidi.

³ Wü mürü wu la gü ba, ani de züka kpara ka Me me-ani, angü ani ti eyi esa basa. Amba ngü bala nda ma! Ngü ka Me, ah de ngü ka küte, anga gele nda de. Ah ka-ye de ngü ka maguma nih. Nda-nih, nih zu me-nih de wü kpara ka Me, angü nih to maguma nih eyi 'buru fü Me, gbü wazi ka *Nzila Wazi Me. Te di bala, ah le de nih wu awu, gü ba, ngü ka gele ti aküwa nih nda de. Yesu Kurisito ngbü eto wazi fü nih me-ye, fü nih adi eküwa di.

⁴ Te wü ngü ka gele ena angbü ta eküwa kpara aküwa la, de bane ma ena angbü ta eo maguma ra tete. Anga te gara kpara ngbü efi, gü ba, ni ena aküwa, angü ni ngbü emere riri ka gele ka wü *Yisarayeale 'buru mbi la, amba ngü kaka ti afa nda-ra de. ⁵ Angü, ma zu de enga Yisarayeale, te wü di enga Yisarayeale bi cu me-wü. Wüh bi ra gbü nguwa Benzamina. Te wüh yaka ra tete, wüh gü ra esa basa gbü sikpi 'bajena, kpah baka riri te Me to fü *Abarayama. Te jia ra mba tete, fü ra ato te-ra, teka adi emere riri ka gele ka-a, ka wü di enga Yisarayeale, ta te Me to fü a gömö *Müse ne, 'buru. Fü ra alala kpah te ngü ka wü *Farusi, te ewü le ngü ka riri

ka gele la fa sü ne. ⁶ Fū ra ao to ra, teka adi eto cinga te wū *kpara ka Yesu, angū ma fi ta, gū ba, wū kpara ka Yesu la ngbū esiti riri ka gele ka-a. Te di bala, ma siti ta nda-ra biri riri ka gele ka wū kundu a, kpo fi de. Ma ngbū ta emere wū ngū la 'buru mbi mbi mbi. Tekā ngū la, ma ngbū ta efi, gū ba, ma me-ra de zūka kpara gbū jia Me, angū ma mere biri siti ngū nda-ra de.

⁷ Amba titine, teka ngū ka Yesu Kurisito, wū ngū ka gele, ta te ma ngbū eo fingangū ka-ra tete, gū ba, ah de zūka ngū, te ena akūwa ra ne, ma ngbū eceka wū ngū la tine gbū jia ra, baka tōndō ngū kükürü. ⁸⁻⁹ Angū fanū fanū, wū ngū fūh kotō ne 'buru ka-wū tōndō ngū. Ngū biringbö, te ma o maguma ra tete, ah de ngū ka Miri Yesu Kurisito. Tekā ngū la, ma ce wū ngū, ta te ma ngbū emere ne eyi 'buru asidi, teka ngū ka Yesu. Angū wū ngū de fūh kotō ne, ma ngbū eceka ewū tine gbū jia ra 'buru baka gifa, anga ca-e, de te wūh ngbū eka, ebu kpa fūh ka ne. Ma ce wū ngū ta te ma ngbū emere ne eyi 'buru asidi. Fū ra adu ato te-ra teka awu ngū ka Yesu Kurisito, alala eküküte, da ele ngū kaka de maguma ra 'buru. Angū, ma wu eyi, gū ba, ma ti areke gbū jia Me, teka ngū ka gele la, nda-ra de. Titine, Me du ngbū eceka ra baka zūka kpara ka-ye ne, angū ma to maguma ra eyi fū Yesu Kurisito. ¹⁰ Ngū te ma le de maguma ra 'buru, ah teka awu ngū ka Miri ka-ra, Yesu, anū di kpa engagira nū. Angū ma le de engu to wazi fere, teka fū ra adi emere ngū kaka di, kpah baka e te Me to wazi fefe, fū Me azükü engu gbū kpi ne. Ma le kpah atūka te-ra, ace te-ra fū kpi teka

ngü ka Yesu, kpah baka te engu to te-ye akpi teka ngü ka-ra ne. ¹¹ Angü te ma to maguma ra fefe bala, Me ena azükü ra gbü kpi, kpah baka Miri Yesu.

Dene ngü te yi ena ao to yi tete na

¹² Wü di engu wüna, yi mere e afi, gü ba, ma eyi züka kpara, *nzila baka Yesu *Kurisito ne, ah bala de. Amba, ma ngbü la ere ngü la cu de wazi, da eto te-ra, teka adi emere wü ngü 'buru baka Yesu Kurisito. Angü fanü fanü, dela si-ngü te Yesu Kurisito fe ra *mürü tima ka-ye tete. ¹³⁻¹⁴ Wü di engu wüna, ma wu eyi, gü ba, ngü ka-ra koro 'buru baka nda Yesu Kurisito la de. Amba ma ce wü diri ngü, ta te ma ngbü emere ne, eyi 'buru asidi. Angü ngü biringbö te ma o maguma ra tete, ah dene. Ma ngbü eto te-ra, da eo to ra 'buru, teka adi emere tima ka Yesu Kurisito ereke areke, zalü te ma ena akpi. Te di bala, Me ena aza ra, ago di kpaka ye agbü kpï. Fü a angbü tundu ake di kpala, fi mere badi, teka ngü ka kpi ka Yesu Kurisito.

¹⁵ Wü di engu wüna, nih 'buru de te jia nih mba eyi gbü ngü ka Yesu ne, ah le de nih ngbü de fingangü la bala gbü nzö nih. Te di bala, ah le de yi di eo to yi 'buru, teka adi emere tima ka Yesu, kpah baka nda-ra. Amba, te fingangü ka wü gara kpara esüka yi kpikpi ye la, Me ena asere zu ngü la fü ewü, areke fingangü ka-ewü me-ye. ¹⁶ Amba kpeke ngü te ma le amala fü yi, ah dene. Ah le de nih to te-nih de wazi, teka adi emere wü ngü ka Yesu 'buru, baka ta te nih kpo di gügü ne.

¹⁷ Te di bala, wü di enga wüna, ah le de yi ci te nga yi 'buru, teka adi emere wü ngü baka ndara. Angü, a gü ta tamu ngü la eyi fü yi 'buru me-a. Te di bala, ah le de yi di elala gbü nga wü kpara, de te ewü ngbü emere wü züka ngü de bala esüka yi ne. ¹⁸ Amba, yi ceka te-yi 'be teka siti wü mürü mani. Ma mala ngü la ta eyi fü yi, nda nganga anda. Titine, ma du ngbü kpah emala ngü la fü yi tîne cu de ngura gbü jia ra. Angü mere bi wü kpara ladü, te ewü ngbü esu wu te wü, gü ba, ani de wü *kpara ka Yesu. Amba te yi ceka wü ngü, te ewü ngbü emere la, yi ena awu, gü ba, wüh ka-wü de wü vügü ka Yesu. Baka te Yesu kpi te *rü gbegete, teka aküwa nih gbü *siti ngü ka-nih ne, wü kpara la le ace siti ngü nda-wü de. ¹⁹ Te di bala, adu ngü ka-ewü, ah de kpi. Me ena agü ewü agbü mere du ka wa, fü ewü akpi fi mere badi. Kükürü de, angü wüh o fingangü ka-wü 'buru teka wü e, te ewü ngbü emaka teka bu wü. Wüh ngbü ele wü siti ngü, de te di esiti gbü jia Me ne, amba ngü la to lümü fü ewü nda de. Wüh ngbü efi ka-wü bü nzö nga wü e de füh kotö ne. Wüh fi nga ngü ka Me nda-wü de.

²⁰ Wü di enga wüna, yi mere e ao jia yi teka wü ngü de füh kotö ne de. Angü nih de wü kpara ka kotö ne nda-nih de, nih ka-nih nda-nih wü kpara ka kpi. Te di bala, ah le de nih di eo jia nih teka dudu ka Miri Yesu, *E-küwa-nih ne. ²¹ Angü ah ena akoro afü küte nih de titine ka cinga ne, baka nda-ye, te di de züka küte de mere wazi gbü ye ne. Miri Yesu ena amere wü ngü la bala, de mere wazi ka-ye, de te Me to

fefe, teka ao wü ngü di 'buru esa lö ye ne.

4

¹ Wü di engä wüna, gümü yi ngbü eke ra efa sü, angü ma le yi de maguma ra 'buru. Ma ngbü kpah de mere tadu teka ngü ka-yi, angü Miri Yesu ena agbo nga ra teka ngü ka-yi, gbü *adu sïkpï, te engu ena adu akoro tete na. Te di bala, wü di engä wüna, dela ngü te ma mala fü yi. Yi rü kpekepeke gbü ngü ka Miri Yesu, ta te yi je gömö ra ne.

Dene adu ngü ka-ra fü yi

² Wü di engä wüna Ewüdiya ake Sitike, ma ngbü emala ngü fü yi, da enda'ba te-ra, gü ba, ah le de yi di ele te-yi, baka wü di engä ni, guvu Miri Yesu. ³ Kpah de-mü, te mü di engä wüna gbü tima ka Yesu ne, ma ngbü eyi-ta mü, de mü le tangü te wü tangbase ka-nih la, wü Ewüdiya ake Sitike, de wüh ce siti maguma, de wü ngü ka yiki asidi. Ah le de wüh reke ngü te di ezengba wü, adu angbü de gu maguma esüka wü. Angü wüh de wü kpeke kpara, ta te a mere tima de ewü, teka abaya ngü ka Yesu esüka wü kpara. Wüh mere tima la ta de wü Kelemete, be kpah te gara wü di engä ni nih, te ewü di de züka *kpara ka Yesu, te Yesu küwa ewü eyi.

⁴ Wü di engä wüna, gbü wü sïkpï 'buru, ah le fü yi angbü engbü de tadu, teka ngü ka Miri ka-nih Yesu. Ma ngbü enda nga ngü la fü yi kpah toto, gü ba, ah le de yi di engbü de tadu! ⁵ Ah le de yi di engbü esüka wü kpara 'buru de gu maguma. Angü sïkpï ka Miri Yesu eyi

gbamari, teka fü ah adu akoro. ⁶ Fingangü ka-yi mere e adi esiti, teka wü ngü de füh kotö ne de. Maguma yi mere e agürü kpah de. Gbü wü ngü 'buru, yi di eku gba fü Me, da ece wü ngü la 'buru esakaka. Te cinga e ngbü emere yi la, de yi yi-ta Me tekaka, de züka maguma yi, de yi di kpah egbo nga iiri na. ⁷ Te yi ngbü eku gba fü Me bala, Me ena ato wazi fü yi, teka fü maguma yi angbü egu kpina, gbü wü ngü la 'buru, teka ngü ka Yesu Kurisito. Te di bala, Me ena ato gu ngü ka-ye, te fa fingangü ka wü kpara 'buru ne, fü yi.

⁸ Wü di enga wüna, adu ngü, te ma le amala fü yi, ah dene. Yi mere e adi eo fingangü ka-yi, teka wü töndö ngü de füh kotö ne, de. Amba yi di eo fingangü ka-yi duu, teka zu ngü ka Me, de wü züka ngü, te ena areke gbü jijia. Fü yi adi efi nga wü ngü te di *nzila, bete mene ewü te di mbi, kpah de mene wü züka ngü, te wü kpara ena angbü egbo nga iiri yi tete, te ena ato kpah tadu fü Me. Dela wü ngü te yi ena ao fingangü ka-yi tete. ⁹ Yi di efi nga wü mene ngü, ta te yi je gömö ra, be kpah te wü ngü ta te yi wu, te ma ngbü emere gbü jia yi ne, de yi di emere kpah bala. Te yi mere bala la, Me, de te ngbü eto gu ngü fü nih ne, ah ena angbü de wü yi tundu, da egu maguma yi.

Dene ngü teka letangü te yi tima fere

¹⁰ Ma ngbü de tadu, da egbo nga iiri Miri Yesu, angü yi ngbü fi efi nga ra, fü yi ayia amaka kaje, teka atima letangü fere. Fanü fanü, ma wu eyi, gü ba, to yi iiri teka ra nda de. Angü, yi le ta eyi amere ngü la fere gügü, amba yi maka kaje, te yi

ena atima ta wü e la tete fere kere ne, nda-yi de. Wayi bala fü Me, teka te engu ü kaje la fü yi. ¹¹ Yi mere e afi, gü ba, ma mala ngü la bala, angü cinga wü e ngbü emere ra amere ne, de. Angü ma wu da etüka te-ra, adi engbü de gu maguma, gbü wü ngü 'buru ne, kpo. ¹² Ma wu da engbü ba mürü cinga, anga ba kpara te di de mere bi wü e esaka ye ne, kpah kpo. Angü gbü wü ngü la 'buru, ma wu da egu maguma ra, da engbü de tadu, gbü wü ngü de bala ne eyi. Anga te ma zü züka e, anga te ma ngbü tala la, ah mbü nda kpah de. ¹³ Te di bala, gbü wü ngü la 'buru, ma ti eyi angbü de gu maguma, da emere tima ka Me, teka ngü ka Yesu Kurisito, de te ngbü eto wazi fere ne. ¹⁴ Wayi bala fü yi, teka te yi mere züka ngü, ale ta-ngü te ra gbü cinga ka-ra ne.

¹⁵ De-yi wü *kpara ka Yesu agbü Filipoyi, yi wu eyi mbi, gü ba, gbü lakı te ma kpo da emala ngü ka Yesu fü yi, o ra yia tete agbü Makedoniya* ne, gara kpara te le ta-ngü te ra nda ma, nzö bü de yi kpikpi yi, te yi le ta ta-ngü te ra, teka fü ra amaka wazi, anü de tima ka Me, kpa engagira nü. ¹⁶ Wayi, fanü fanü, gbü wü sikipi te ma di ta agbü Tesalonika,† yi tima ta wü letangü fere nda nganga, baka du 'basu. ¹⁷ Angü gbü wü ngü la, ngü te to mere tadu fere, ah de ngü ka letangü la nda de. Amba ma ngbü de mere tadu, angü ma wu eyi, gü ba, Me ena ato mere bi züka ngü fü yi, na wü e ka-yi la.

¹⁸ Titine ma ngbü de mere tadu, angü wü e

---

* **4:15** 4:15 Filipoyi de gara köti gbü tö ka Makedoniya. † **4:16** 4:16 Tesalonika kpah de gara köti gbü tö ka Makedoniya.

'buru, de te yi tima fere esaka Epafüraditü ne, ma maka eyi. Letangü ka-yi, te yi tima fere la, fa mene ta te ma ngbü ele ne ka. Ngü la reke gbü jia Me fa sü, angü ah baka te yi to e la cu fü Me. ¹⁹ Te di bala, Me ena ale ta-ngü te yi, de wü e 'buru te ngbü efa yi, teka ngü ka Yesu Kurisito, angü mere bi züka wü e ladü esakaka fa sü, te ti anza de. ²⁰ Te di bala, nih gbo nga iri Wö nih, Me, fi mere badi. Ah di bala.

Dene adu mandî ka-ra, Pawülü

²¹ Yi to mandî ka-ra fü wü *kpara ka Yesu agbü Filipoyi kpala 'buru, de iri Yesu Kurisito. Wü di enga ni nih, de te a ngbü emere tima ka Me de ewü kpakine ne, to kpah mandî ka-wü fü yi 'buru. ²² Wü kpara ka Yesu de kpakine 'buru to mandî fü yi. Ah fa sü le, mene wü kpara ka Yesu, te ewü ngbü emere tima kpa gba Miri *Kayisara ne, wüh to mandî fü yi cu fa sü.

²³ Miri ka-nih Yesu Kurisito di de yi, de ah di eto wazi fü yi, de *züka maguma ye. Ah di bala. Dela adu ngü te ma mala fü yi, de-ra Pawülü.

**To Ngü Mürü ka Me bete Gina Ngü (S Sudan)
Mündü: To Ngü Mürü ka Me bete Gina Ngü (S
Sudan) New Testament+**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mündü)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9787304f-bc80-5421-9b63-c767eb819b6f